

joka pohjautuu mitä vankimpaan ja järkähtämättö-
mimpään realismiin.

14. 2. 18.

MIKSI IHMINEN ELÄÄ?

Miksi ihminen oikeastaan elää? Hautaako ja haudan-
takaistako elämää varten? Mutta ensiksi: mistähän se
johtuu, etteivät juuri ketkään ihmiset, eivätpä uskovai-
sistakaan enimmät, tahdo kuolla *); ja sama kuoleman
kammo on koko muunkin luomakunnan yleinen omi-
naisuus, luomakunnan, joka ei voi odottaa mitään hau-
dantakaista elämää ja joiden rinnalla ihminen tieteelli-
sen käsityksen mukaan on vain jossain määrin korkeampi
osaolento . . . Ja mistä syystä ei Vanha Testamentti-
kaan, joka muka on Jumalan sanaa, suorastaan puhu
haudantakaisesta elämästä? Ja kolmanneksi, miksi eri
uskonnot, joita on lukemattomia, niin eri tavalla käsit-
tävät tämän haudantakaisen elämän: vanhat kreikka-
laiset esim. ilmeiseksi varjoelämäksi ja muhamettilaiset
elämäksi, jossa saa seurustella hourien eli kauniitten
tyttöjen kanssa, kuten tässäkin elämässä. Vai onko se
siksi olemassa, että melkein kaikki uskonnot ovat siihen
uskoneet. Mutta vastaan on väitetty, että ovathan
melkein kaikki uskonnot uskoneet henkien vaikutukseen
tässä elämässä ja että miljoonia vuosia on uskottu, että
aurinko kiertää maan ympäri, vaikka valistuneet ihmiset
nykyään eivät usko kumpaakaan. Voltaire, Ranskan
suuri tienraivaajafilosofi, väitti, ettei hänellä ollut
mitään todistuksia kuolemattomuuden kieltämiseksi,
mutta arveli kuitenkin kaiken todennäköisyyden olevan
sitä vastaan, ja Immanuel Kantin suuri edelläkävijä,
englantilainen filosofi David Hume (lue: Juum) arveli,

---

*) Niin pakeni itse Luther Wittenbergistä perheineen v.
1550 Torgauiin, kun rutto raivosi edellisessä paikassa.

että ruumis ja sielu ovat niin kiinteästi yhtyneet toisiinsa, että analogian (s. o. yhtäläisyys-)lakien mukaan toisen täydellistä häviämistä toisenkin täytyy seurata, ja että yhtäläisyys ihmisen ja korkeampien eläinten välillä on niin suuri, ettei tässä suhteessa voi suurta eroavaisuutta otaksua. Ja prof. Lichtenberg († 1799) väitti, että pidetään aivan itsestään selvänä, että ihminen ei ole ollut mitään ennen syntymistään, mutta että näin olisi kuolemankin jälkeen, sitä muka ei voi otaksua. Kuuluisa filosofi Kant myöntää, ettei meillä ole mitään tieteellisiä todistuksia kuolemattomuudesta, ja Ludvig Feuerbach, Marxin oppilas, on samaa mieltä. Suuret tiedemiehet ovat, muutamia poikkeuksia lukuunottamatta, n. s. agnostikkoja, s. o. he arvelevat, että voi olla jotakin haudan takana, mutta me emme siitä voi tietää mitään, ja »spiritisteistä», niistä nimittäin, jotka eivät ole humbuugintekijöitä, väittää esim. Maeterlinck, että spiritistinen vaikutus (jos sitä ylipäänsä voi otaksua olevan) ei ulotu kauemmaksi kuin vähän kuoleman jälkeen (kts. Maeterlinckin »Kuolema»). Friedrich Engels väittää (Anti-Düring s. 342 Dietz), että kaikkalainen uskonto ei ole mitään muuta kuin niitten ulkonaisten voimien haaveellista heijastusta ihmisten mielessä, jotka hallitsevat heidän jokapäiväistä olemustaan, heijastusta, jossa maalliset voimat pukeutuvat ylikuonnollisten muotoon, ja sama käsitys oli hänellä kuten Marxillakin kuolemattomuudesta. Oli miten oli, hyvin usein heijastuu tosiaan tuossa käsityksessä haudantakaisesta elämästä paljon itsekkäisyyttä, joka ei ole sopusoinnussa kristinuskonkaan siveellisen ytimen kanssa ja joka on jyrkästi tuomittava, vaikka se koskeekin haudantakaista elämää.

Toiset ihmiset ja varsinkin tieteelliset tutkijat arvelevat, että ihminen on olemassa elääksensä vain tämän elämän, mutta tälläkin pohjalla käyvät mielipiteet hyvinkin erilleen. Semmoiset henkilöt kuin esim. Max Stirner (Kasper Schmidt) ovat sitä mieltä, että ihminen on tässä elämässä melkein vain itseänsä varten: he ovat täydellisiä »individualisteja». Bernstein nimittää

aivan oikein Stirneria »itsekkäisyyden ylipapiksi» ja hänen oppiansa »itsekkäisyyden evankeliumiksi», ja sitä oppia on nerokkaasti kehittänyt tunnettu ajattelijaj Friedrich Nietzsche. Tämä oppi ei enää kaipaa kumoamista: huolimatta siitä, että sitä salaisesti kapitalistisessa yhteiskunnassa todellisuudessa paljonkin harjoitetaan, on se edistyneempien ihmisten käsityksessä kuollut. Toinen käsitys tästä elämästä maan päällä on n. s. pessimistien. Sitä oppia, että tämä maailma on täynnä kurjuutta ja viheliäisyyttä, vaivaa ja tuskia, edustaa kuuluisista runoilijoista etupäässä italialainen kreivi Giacomo Leopardi († 1837), joka suurella tunteellisuudella ja erittäin taidokkaasti esitti tätä pessimismin oppia ja samalla surkutteli, ettei parempaa elämää oltu ihmisille suotu. Filosofisesti perustelivat, kuten tunnettu, samaa oppia kuuluisat ajattelijat Arthur Schopenhauer ja Edvard von Hartmann. Tämä oppi vie tietysti helposti kristilliseen pessimismiin, joka yleensä ja johdonmukaisesti pitää tätä maallista elämää kurjana ja itse maailmaa »surunlaaksona». Mutta edistysmielinen ihminen ei mitenkään voi yhtyä tällaiseen käsitykseen.

Viimeinen ja ylevin käsitys ihmisen elämästä ja tehtävistä maan päällä on se, että hän pääasiallisesti vapautuakseen itsekkäisyydestä elää koko ihmiskuntaa varten, kaikissa toimissaan pyrkii sitä kohottamaan joka alalla. Jo äsken mainittu filosofi Feuerbach huomauttaa: »Sinulla (ihmisellä) on jotain, jolla voit katkaista kuoleman kärjen. Elä ihmiskuntaa varten, se on ainoa lääke kuolemaa vastaan. Ajattele ihmiskunnan tulevaisuutta omasi asemasta, silloin on sinulla kyllä tilaa ajatustoiminnallesi, joka viepi sinut elämäsi lyhyen juoksun yli, yli loppusi... Inhimillisten olosuhteitten parantamiseksi on työskenneltävä, niiden tuottamat vaurioita voimien mukaan vähennettävä. Maan päällä voi olla paremmin kuin on, ja tämä olo tulee paremmaksi, jos totisesti tahdotaan ja rehellisesti toimitaan. Elä odota kuolemalta, haaveellisesta

haudantakasesta elämästä, tuota parempaa, vaan itse ihmisvoiman omasta ponnistuksesta, joka kuolematto-
muusaatetta vastaan historiallisessa toiminnassa, tämän
kautta tuota välillisesti kumoten, on tehnyt sen yleis-
esti pelkäksi ulkokullaiseksi tunnustukseksi.» Täm-
moinen käsityskanta muuttaa »surunlaakson» optimismin
valaisemaksi, ilon täyttämäksi työskentelyalueeksi,
jossa kyllä on tilaa haaveilevalle ihanteellisuudellekin,
mutta samalla tuottaa varmoja hedelmiä ihmiskunnan
kehitykselle.

Miten on tällainen ihmiskunnan edistystä silmällä
pitävä päämaali toteutettavissa? Pitääkö sen tapahtua
revoluutionin kautta, jos tällä sanalla tarkoitetaan
äkillistä mullistusta, vaiko tasaisen kehityksen kautta?
Kysymys on oikeastaan joutava. Äkillisiä mullistuksia
syntyy, kuten jokainen tietää, sekä luonnossa että ihmis-
elämässä, mutta ei kummassakaan niitä keinotekoisesti
tehdä: ne syntyvät silloin, kuin olot ovat siihen kyp-
sät, s. o. kun vastustavat voimat pakottavat siihen.
Ihmiselämässä ovat siis vastustavat voimat, s. o. ne,
jotka vastustavat maailman kehitystä, tällaiseen
äkilliseen muutokseen syypäät, toisin sanoen, vanhoilli-
set voimat ovat nuo oikeat ja varsinaiset »agitaattorit»,
jotka ennen kaikkea provoseeraavat mullistuksia. Sillä
mitä tiukemmalle paulaa vedetään, sitä nopeammin
katkaistaan kaula, ei edistysmielisten, vaan edistyksen
vastustajien.*) Kaikesta vastuksesta huolimatta tulee
edistysmielisten, etenkin sosialistien, jotka ennen muita
huolehtivat, kansojen kehityksestä aina korkeampia
ihanteita kohti, jatkaa työtänsä edistysmieliseen suun-
taan ja jättää vanhoillisten kiihoitustyölle ratkaista-
vaksi, tahdotaanko äkillisiä mullistuksia vaiko yhtä-
mittaista suhteellisesti rauhallista edistystä. Lasta
kasvatetaan vähitellen kunnolliseksi aikaihmiseksi; sa-

*) Tämän tosiasian todistavat erinomaisesti m. m. Ranskan ja Venäjän suuret vallankumoukset, joissa vastustajain suuret asevoimat eivät toimittaneet mitään.

moin tulee myös kasvattaa kansojen syviä riviä vähitellen sitä suurta päämäärää varten, johon on pyrittävä siten, että nämä syvät rivit saavat tilaisuuden tunkeutua kaikille elämänaloille.

Vastustuksia ja vastustavia voimia on valitettavasti paljon. Tahdon tässä esittää ne, jotka ovat, tavallaan enemmän kuin muut, maailman edistystä vastustamassa sen katsauksen mukaan, jonka professori Forel, mainio tiedemies, lääketieteen, viisaustieteen ja juridikan tohtori, on erinomaisessa kirjassaan »Tie kulttuuriin» (Der Weg zur Kultur, 1924) esittänyt, liittäen vastakohtaksi asianomaiset parannuskeinot. Estävät voimat ovat hänen mielestänsä sota, aseistamisen edistäminen, kansallinen chauvinismi (isänmaallinen ylenpaltisuus) ja kansojen vihamielisyys keskenään, seisovat sotajoukot, raakuus kulttuurimaissa ja chauvinistinen kasvatusta, kapitalistinen anarkia, trustit y. m., kolonien (alusmaitten) nykeminen ja tullirajoitukset, yhteiskunnallisten myrkkujen (alkoholin y. m. aineiden) kaupittelu, uskonnollinen suvaitsemattomuus ja piintyneitten uskonkappalten valta, naisten sortaminen, kansallisten kielten vainoaminen, ihmisrodun huonontaminen («kakogenik») ja rotuviha. Ja edistystä edistäviä voimia olisivat taas pakollinen sovinto-oikeus, edistyvä aseista riisuminen, kansainvälinen sovittelu, rauhanjoukot molempia sukupuolia varten (siviilipalvelus), nuorison ja kansan siveellinen ja yhteiskunnallinen kasvatusta, yhtenäinen («integral») sosialismi, alusmaitten ja valtioitten yhtäläiset oikeudet ja kansainvälinen vapaa-kauppa, raittius ja alkoholin ynnä muitten huumaavien myrkkujen kieltäminen, ihmiskunnan siveellis-yhteiskunnallinen maalliseen elämään rajoittuva uskonto, yhtäläiset oikeudet naisille ja miehille, kielten vapaus ja kansainvälinen kieli, ihmisrodun parantaminen («eugenik») ja ihmisrotujen vastakohtaisuuden lieventäminen y. m.

Jos luo silmäyksen tähän kuuluisan prof. Forelin taulukkoon, niin jokainen kohta huomaa, että sekä vastustavat voimat että parannuskeinot ovat otetut

huomioon kansainvälisen sosialismin ohjelmassa. Kun me siis kysymme, miksi ihminen elää, niin saamme siihen vallan lyhyen ja yksinkertaisen vastauksen: meidän ihmisten, ainakin kulttuuri-ihmisten, tulee elää kaikista vastustusvoimista huolimatta sosialismin täydellistä toteuttamista varten; sillä ainoastaan sosialismi tahtoo perinpohjin uudistaa nykyisen mädänneen yhteiskunnan ja luoda tämän pohjalle kaikille ihmisolennoille parempia elämänehtoja, toisin sanoen kohottaa inhimillistä kulttuuria kaikissa kansankerroksissa yhä korkeammalle ja siten luoda ainakin vähitellen jalomman ja ylevämmän ihmisyyden.

20. 5. 25.